

історичної барокової драми є актуальним і на сьогодні під час повномасштабного вторгнення російських окупантів на українські землі, а образ мудрого керманіча й визволителя України Б. Хмельницького є символом прагнення нашого народу до волі, до єдності в боротьбі з чужоземними загарбниками.

Є. Кулинич

**«ТАЄМНЕ ВІКНО» СТВЕНА КІНГА ТА ДЕВІДА КЕППА:
ПЕРЕКЛАД З МОВИ ЛІТЕРАТУРИ НА МОВУ КІНО**

Ye. Kulynych

**“SECRET WINDOW” BY STEPHEN KING AND DAVID KOEPP:
TRANSLATION FROM THE LANGUAGE OF LITERATURE
TO THE LANGUAGE OF CINEMA**

Повість «Таємне вікно, таємний сад» (“Secret Window, Secret Garden”, 1990) читається на одному диханні, як і інші романи найпопулярнішого містика у світі — Стивена Кінга.

Після зради дружини письменник Мортон Рейні усамітнюється в маленькому будиночку, де важко переживає розлучення та ніяк не може розпочати роботу над новим романом. У той час, коли він не сидить перед екраном ноутбуку, набираючи та згодом стираючи черговий набір літер, письменник лежить на дивані й спить.

Раптом на порозі його будинку з'являється дивний незнайомець у великому чорному капелюсі, який звинувачує письменника у плагиаті. Морт наче і упевнений у тому, що авторство його твору не може належати комусь іншому, а гість просто божевільний. Але його не покидає відчуття провини, а Джон Шутер серйозно погрожує письменнику, не відступаючи від своєї правди. Згодом Морт з'ясовує, що його найкраще оповідання «Сезон сівби» та оповідання Шутера «Таємне вікно, таємний сад» різняться тільки в деталях й іменах персонажів.

За екранізацію цієї повісті взявся Девід Кепп (Secret Window, 2004), відомий як талановитий сценарист, що недосконалі ідеї перетворює в геніальні постановки. Для цього перекладу з мови літератури на мову кіно виокремимо низку розбіжностей.

У фільмі головний герой божеволіє через розлучення, оскільки його зрадила кохана жінка. У книзі він втрачає розум через почуття провини, причиною якої є помилка молодості, а розлучення є лише поштовхом.

Вибір актора залишився дещо незрозумілим. На нашу думку, герой мав бути більш стриманим, напруженим, без притаманного актору безумства. Розпатлане волосся, рваний, брудний халат — Джонні Депп грає у своєму стилі. Вдавати божевільного у нього чудово виходить з перших хвилин на екрані. Та це було влучно тільки на початку екранізації, коли глядачі ще не здогадувались про його розлади. Окрім цього, роль письменника автоматично асоціюється з іншими ролями актора, що заважає заглибитись у сюжет. Саме це призвело до відкладення прем'єри «Таємного вікна» приблизно на місяць заради успішного прокату іншого фільму з Джонні Деппом — «Пірати Карибського моря».

Дивною виглядає заміна kota Бублика, домашнього улюбленця Морта, собакою, що відіграє певну роль у сприйнятті характеру головного героя. Здається, легше уявити поруч із пониклим у собі і самотнім письменником спокійного kota — для контрасту та врівноваження композиції.

Екранізація з перших кадрів акцентує на дзеркалі. Відрізняється також і кінцівка: в оригіналі помирає сам письменник, а у фільмі — його колишня дружина та її коханець.

Аналізувати та помічати такі деталі під час переглядання досить цікаво, але книга та фільм сприймаються абсолютно по-різному.

За С. Кінгом, «духовний відповідник» роботи письменника — уважно дивитися у своє таємне «вікно й звітувати про все, що бачить». А «основне питання цієї повісті: що буде зі спостерігачем, який стоїть і дивиться широко розплющеними очима, коли вікно між реальністю та нереальністю розіб'ється і йому в очі порснуть уламки скла?» Причому, руйнація цього «таємного вікна» мовою літератури і мовою кіно відбувається по-особливому, оскільки текстуральні та мультимедійні «уламки» значно відрізняються.

А. Мотуз

БИТВА СТАТЕЙ В ОПОВІДАННЯХ ДЖЕЙМСА ТЕРБЕРА

А. Motuz

THE BATTLE OF THE SEXES IN JAMES THURBER'S STORIES

Джеймс Тербер (1894–1961) — відомий американський карикатурист, письменник, драматург, гуморист, журналіст і редактор часопису “The New Yorker”, якого називають Марком Твенем ХХ століття. Автор численних оповідань і байок, серед яких в аспекті «битви статей» виокремимо наступні.

«*Таємне життя Волтера Мітті*» (“The Secret Life of Walter Mitty”, 1939). Найвідоміше оповідання Тербера, що має дві екранізації (1947, режисер— Норман Маклеод, та 2013, режисер та виконавець головної ролі — Бен Стіллер) й численні театралізації.

Подружжя Мітті вирушає на щотижневий шопінг та відвідування дружиною салону краси. Під час тієї буденності Волтер Мітті, людина творча, м'яка та незрозуміла, поринає у фантазії та стає командиром гідролітака ВМС США під час шторму, хірургом, який виконує унікальну операцію, вбивцею, який дає свідчення в залі суду, та пілотом англійського військового літака під час війни з Німеччиною. Зі світу фантазій Волтера щоразу виволікає дружина. Місіс Мітті поводить ся з чоловіком так, ніби він некомпетентний і менший, а їхня розмова зводиться до її зневажливих зауважень та поблажливих коментарів: «Ти вже не молодик», «Чому ти не надяг рукавички? Ти їх загубив?», «Треба зміряти тобі температуру, коли повернемося додому» тощо. Тож Волтер подається до фантастичного світу, у якому стає безстрашним чоловіком, яким ніколи не зможе стати в реальному житті. У тому ж світі сценою розстрілу «нерухомого, гордого і зневажливого», «непереможеного і незбагненого до останнього» Волтера Мітті і закінчується його історія.

Оповідання призвело до створення відповідних ідіом в англійській мові: «Mittyesque» (у стилі Мітті), «Mitty», «Mitty-like» (як Мітті) — схильний до нереалістичних польотів фантазії, маючий ескапістські мрії, або той, хто схожий Волтера Мітті.

Автора часто порівнюють з його героєм, якого вважають «архетипом мрійливого та нещасного Тербера», а Томас Фенш видав життєпис Тербера під назвою «Людина, яка була Волтером Мітті» (“The Man Who Was Walter Mitty”, 2000).